

KORRALDUS

17.06.2015 nr 1-15/15/158

Välisõhu saasteloa andmine

I ASJAOLUD

Osaühing Sporrong Eesti (rg-kood 10372949, aadress Pikk 59, 93815 Kuressaare) (edaspidi ka *käitaja*) esitas 26.02.2015 Keskkonnaametile (edaspidi ka *loa andja*) välisõhu saasteloa taotluse ja lubatud heitkoguste projekti (LHK projekt) (registreeritud Keskkonnaametis 26.02.2015 nr HLS 9-4/15/4510). Käitajale on Saaremaa keskkonnateenistuse poolt 20.12.2007 väljastatud välisõhu saasteluba nr L.ÕV.SA-164279 heitmete eraldamiseks välisõhku käitisest aadressil Pikk 59, 93815 Kuressaare (katastriüksus 34901:003:0167). Käitaja taotleb olemasoleva saasteloa muutmist seoses tootmise laiendamisega, võttes kasutusele uue metalltoodete galvaniseerimisliini ning uusi kemikaale. Käitaja planeerib seoses tootmise laiendamisega muuta välisõhu saasteallikate asukohti, arvu ja nendega seotud parameetreid.

Käitaja põhitegevuseks on märkide, medalite ja teiste kõrgekvaliteetset pinnatöötlust nõudvate metallist väikeesemete töötlemine (EMTAK kood 2533). Tootmine on käitises väikese materjalimahukusega. Materjalidest kasutatakse valdavalt vasesulameid, uushõbedat, aga ka väärismetalle kulda ja hõbedat. Välisõhu saasteloa tähenduses on olulised järgmised valdkonnad: materjali mehhaaniline töötlemine, galvaniseerimine (jaguneb tootmise nn vanaks osaks ja automaatliiniks) ja toorikute katmine (värvimine ja lakkimine). Tootmise vanas osas toimub toorikute pinnatöötlus, peitsimine ja pronksimine. Saasteained väävel- ja lämmastikhape (0,003 t/a) ning lämmastikoksiidid (0,036 t/a) suunatakse välisõhku ventilatsiooniava (saasteallikas nr SA-2) kaudu. Käitisesse on planeeritud paigaldada galvaniseerimise automaatliin kogupikkusega 30 m., millel hakkavad paiknema 41 vanni metallpindade ettevalmistamiseks (rasvaärastus, söövitus, aktiveerimine), galvaaniliseks katmiseks (nikeldamine, vase ja valge vasega katmine, hõbetamine, kuldamine, tsinkimine), järeltöötluks ja loputamiseks. Galvaanika automaatliinil tekkivate aurude ja gaaside puhastamiseks kasutatakse kahte horisontaalpaigaldusega märgskraaberit Vakutec WH2-1000 (üks happe/leelis ning teine leelis/tsüaniidide puhastamiseks) puhastusefektiivsusega 95%. Kuna galvaanika automaatliinil eralduvad saasteained on kõik hästi vees lahustuvad, kasutatakse skraaberites nn saasteainete väljapesemiseks vett. Puhastatud õhk suunatakse ventilatsiooni (saasteallikas SA-3), mille kaudu jõuab välisõhku vähesel määral vesiniktsüaniidi (0,001 t/a), vesinikkloriidi (0,002 t/a) ja 2-propoksüetanooli (0,003 t/a) ning lisaks nikliühendeid, metanooli, väävelhapet, kaaliumhüdrosiidi ja naatriumvesiniksulfaati kõiki vähem kui 1 kg aastas.

Tootmise viimases etapis toimub toodete värvimine ja lakkimine. Seda tehakse käsitsi värvipüstoliga tõmbekapis. Toodangu ja töövahendite puhastamisel kasutatakse atsetaati. Saasteained (valdavalt atsetaadid (92%) ning aromaatsed süsivesinikud, etanool, butanool, propanool (8%) - kokku kuni 0,9 t/a) suunatakse välisõhku ventilatsioonitava (saasteallikas nr SA-1) kaudu.

Ühegi saasteaine saastetase ei ületa ka ebasoodsate ilmastikutingimuste korral maapinnalähedases õhukihis kehtestatud saastatuse taseme piirväärtust. Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et saasteainete maksimaalsed kontsentratsioonid tekivad 40-45 m kaugusel saasteallikatest. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud atsetaatide saastetase küündida kuni 62% ühe tunni keskmisest saastatuse tasemest (SPV₁). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 5% lubatust.

Käitise tootmisterritoorium piirneb ca 50% ulatuses tootmis- ja ärimaadega ning ca 50% ulatuses elamumaadega. Lähimad elamud (korrusmajad) paiknevad saasteallikatest lõuna-edela suunas 76-110 m kaugusel. Lähimad samalaadsed saasteallikad (kummidetailide tootja Trelleborg Industrial Products Estonia OÜ, Level AS asfaldibaas, elektroonikaettevõtte Incap Electronics Estonia OÜ, Lukoil Eesti AS tankla, mööblitootja Kalla Mööbel OÜ) asuvad käitisest 350-500 m kaugusel. Nende käitiste koosmõju Osühing Sporrong Eesti käitisega on tühine.

Lähtudes välisõhu kaitse seadusest (edaspidi VÕKS) § 68 lõikest 1 ning keskkonnaministri 11.06.2014 määruse nr 20 „Saasteainete heitkogused ja kasutatavate seadmete võimsused, millest alates on nõutav välisõhu saasteluba ja erisaasteluba“ § 2 lõikest 4, on käitajal kohustus omada välisõhu saasteluba, kuna käitisest välisõhku viidud saasteainete aastaste heitkoguste piirväärtused ületavad nimetatud määrusega kehtestatud piirarve (eespool nimetatud määruse § 2 lõige 4 (lenduvad orgaanilised ühendid 0,1 t/a)). VÕKS § 70 kohaselt annab paikse saasteallika käitajale saasteloa Keskkonnaamet.

Kui VÕKS § 68 lg 2 kohaselt on saasteloa omamine vähemalt ühe saasteaine tõttu kohustuslik, märgitakse saasteloa taotluses ja saasteloas kõik sellest saasteallikast eralduvad saasteained, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või rohkem. Vastavalt VÕKS § 68 lg-le 3, kui saasteallika käitaja ei ole ületanud määrusega nr 20 kehtestatud saasteainete heitkoguseid, siis on saasteainetel, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või enam, informatiivne tähendus. Keskkonnaamet võtab aluseks VÕKS § 68 lg 2 ja kannab välisõhu saasteloale kõik andmed, mis on aastas 1 kg ja enam.

Lähtudes VÕKS § 77 lõikest 1 registreeris loa andja esitatud taotluse ning kontrollis esitatud taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 12.11.2013 määruse nr 66 „Välisõhu saasteloa ja erisaasteloa taotluse ja loa vormid ning loataotluse sisule esitatavad nõuded“ nõuetele. Keskkonnaamet pidas esitatud andmeid piisavaks saasteloa menetluse algatamiseks, millest loa andja teavitas ettevõtet 05.03.2015 (Keskkonnaameti kiri nr HLS 9-4/15/4510-2).

Keskkonnaamet leidis saasteloa taotluse menetluse käigus LHK projektis mitmeid täpsustamist vajavaid asjaolusid. Loa andja palus käitajal nimetatud küsimusi LHK projektis täpsustada (Keskkonnaameti kiri 12.03.2015 nr HLS 9-4/15/4510-3):

1. Praegu olemasolevatest saasteallikatest nr SA-1 (mille asukoht seoses tootmise laiendamisega muutub) ja nr SA-2 väljuvate gaaside joonkiirused olid uue LHK projekti kohaselt vastavalt 32,48 m/s ja 23,38 m/s (mahtkiirused mõlemal 2 m³/s), olemasoleva saasteloa aluseks olnud LHK projektis aga vastavalt 11,46 m/s ja 14,28 m/s (mahtkiirused vastavalt 1,1 m³/s ja 1 m³/s).

Loa andja palus selgitada, miks käitaja soovib väljuvate gaaside mahtkiirusi saasteallikatest nr SA-1 ja SA-2 kahekordistada, ehkki gaaside joonkiirused ventilatsioonitorudes, mis on suuremad kui 20-25 m/s võivad kaasa tuua tehnilisi probleeme.

Käitaja nõustus, et loa andja poolt viidatud saasteallikate vastavad arväärtused (SA-1 vastavalt 1,1 m³/s ja SA-2 vastavalt ja 1 m³/s) on korrektsed. LHK projekti viidi sisse vastavad parandused.

2. LHK projektis eeldati, et lakkimisel ja värvimisel eralduvate lenduvate saasteainete heitkoguste määramine põhineb keskkonnaministri 02.08.2004 määrusel nr 98 "Puidu töötlemisel välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodid", kus arvestatakse kindla ühendi sisaldust kemikaalis ja selle kemikaali kulu ning välisõhku eraldumise tegurit 0,8. Ülalnimetatud määrus käsitleb puidupinna viimistlemisel lahustite ja lahusteid sisaldavate valmististe kasutamisel välisõhku eralduvaid lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguseid. Käesoleval juhul aga kaetakse värvi ja lakiga metallpindu. Kas ülalnimetatud määruks kasutatud meetodikat saab üle kanda metallpindade katmisele, selle kohta LHK projektis viited puudusid. Metallpindade katmisele ei ole keskkonnaministri määruks välisõhku eraldumise tegurit kehtestatud. Sellisel juhul tuleb vastavalt välisõhu kaitse seadusele § 46 lg 2 kasutada rahvusvaheliselt üldtunnustatud või muud sarnast meetodikat, mille kasutamiseks annab kirjaliku nõusoleku Keskkonnaministeerium.

Käitaja nõustus, et metallpindade katmisele ei ole keskkonnaministri määruks välisõhku eraldumise tegurit kehtestatud ja meetodika ülekandmine metallpindadele vajaks täiendavat põhjendamist või uuringuid. Kuna käitisel metallpindade värvimisel ja lakkimisel ei kasutata tehniliselt keerulisi võtteid ja kemikaalide koguseid, mis kaaluks üles vajaduse uuringute läbiviimiseks ja/või arvutusmeetodika väljatöötamiseks, siis võrdsustas käitaja metallpindade katmisel eralduvate saasteainete heitkogused pinnakatetes sisalduvate lenduvate komponentide kogustega (vastavalt kemikaalide ohutuskartide informatsioonile).

3. Vastavalt LHK projektile eraldub galvaanika automaattlinil galvaaniliste protsesside käigus muu hulgas ca 18 kg vesiniktsüaniidi aastas, mis 95% ulatuses märgskraaberis väljuvatest gaasidest eraldatakse ja suunatakse koos veega käitise lokaalsesse puhastisse puhastamiseks. LHK projektist ei selgunud, kas kraaberis kasutatud vee puhastamiseks paigaldatakse selleks sobiv puhasti või saab selleks kasutada olemasolevat puhastit, mida praegu kasutatakse hapete neutraliseerimiseks ja metallide eraldamiseks.

Käitaja vastas, et käitise laiendamise käigus rajatakse täiendav puhasti, mis koosneb mitmes järjestikuses vee kogumise, töötlemise ja neutralisatsiooni mahutist. Veest vesiniktsüaniidi eraldamiseks planeeritakse kasutada oksüdeerivat sadestamist (oksüdeerijana kasutatakse tavaliselt hüpokloritit või osooni) ja sellele järgnevat sademe kogumist. Nimetatud meetod on üldtunnustatud võtte galvaanikatööstuses tekkivate tsüaniidide sisalduvate lahuste puhastamiseks.

Käitaja esitas Keskkonnaametile täiendatud ja parandatud saasteloa taotluse ja LHK projekti 21.04.2015 (registreeritud Keskkonnaametis 21.04.2015 nr HLS 9-4/15/4510-4).

Loa andja kontrollis välisõhu saasteloa taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 08.04.2011 määrusele nr 43 „Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsused“. Nimetatud määruse § 2 lõige 2 sätestab, et paiksest saasteallikast (käitisest) eralduva saasteaine lubatud heitkoguse määramisel eeldatakse, et saasteaine sisalduse piirnormi täitmine on tagatud käitise tootmisterritooriumi piiril. Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et saasteainete maksimaalsed kontsentratsioonid tekivad 40-45 m kaugusel saasteallikatest. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud atsetaatide saastetase küündida kuni 62% ühe tunni keskmisest saastatuse tasemest (SPV₁). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 5% lubatust.

II KAALUTLUSED LOA ANDMISEL JA MENETLUSKÄIK

Välisõhu saasteluba on VÕKS § 67 lõike 1 kohaselt dokument, mis annab välisõhu kaitse

seaduses sätestatud juhtudel õiguse viia paiksest saasteallikast saasteaineid välisõhku ning määrab selle õiguse kasutamise tingimused. Vastavalt VÕKS § 67 lõikele 3 kohaldatakse välisõhu saasteloa taotlemisele ja andmise menetlusele haldusmenetluse seaduse avatud menetluse sätteid.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 avaldas loa andja 11.03.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded loa menetluse algatamise teate. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa taotluse avalikustamise käigus ei laekunud.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 saatis loa andja 06.05.2015 oma kirjaga nr HLS 9-4/15/4510-5 käitaja saasteloa taotluse Kuressaare Linnavalitsusele arvamuse saamiseks seoses menetletava loaga. Kuressaare Linnavalitsus soovitas oma vastuskirjas 18.05.2015 nr 8.2-1/679 (kiri registreeriti Keskkonnaametis 18.05.2015 nr HLS 9-4/15/4510-6) käitajal võtta kasutusele meetmeid saasteainete tekke vähendamiseks ja nende leviku piiramiseks elumajade suunas.

Lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikele 1 ja 2, ei ole käitaja tegevus olulise keskkonnamõjuga loetletud tegevuste hulgas. Samuti ei ole keskkonnamõju hindamine kohustuslik, kuna antud tegevust ei ole nimetatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu”. Tuginedes eelnimetatule ning võttes arvesse välisõhu saasteloa taotluses toodud käitaja tegevuse kirjeldust, on Keskkonnaamet seisukohal, et käitaja tegevusega kaasneb väheoluline negatiivne keskkonnamõju ja antud juhul keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik.

Lähtudes eeltoodust ja arvestades, et antud välisõhu saasteloa taotluse menetluse käigus ei tuvastanud Keskkonnaamet taotluses kirjeldatud tegevuse vastuolu VÕKS-i ja muude sellest seadusest tulenevate alamate õigusaktidega, saab Keskkonnaamet väljastada käitajale välisõhu saasteloa käitaja poolt taotletud ulatuses. Saasteloaiga kehtestatakse käitajale aastased ja hetkelised maksimaalsed saasteainete heitkogused, mida käitaja võib välisõhku viia käitisest aadressil Pikk 59, 93815 Kuressaare (katastriüksus 34901:003:0167), seiretingimused ja nõuded puhastusseadmete töö efektiivsuse kontrollimiseks.

Vastavalt VÕKS § 89 lõige 1 punktile 6 peab paikse saasteallika käitaja kontrollima saasteallikast välisõhku viidud saasteainete heitkoguste koostist ja suurust ning nende vastavust saasteloa sätestatud kontrollarvudele. Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et saasteainete maksimaalsed kontsentratsioonid tekivad 40-45 m kaugusel saasteallikatest. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud atsetaatide saastetase küündida kuni 62% ühe tunni keskmisest saastatuse tasemest (SPV_1). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 5% lubatust.

Kuna atsetaatide arvutuslikul teel määratud saastetase võib olla kõrge ning lähim elamu asub ventilatsioonikorstnale SA-1 väga lähedal (ca 76 m), peab Keskkonnaamet vajalikuks täpsustada ventilatsioonikorstnast väljuvate atsetaatide heitkogust (g/s) otseste mõõtmiste teel. Mõõtmised viia läbi tavapärastes tingimustes, kui toimub tavapärane toodete lakkimine ja puhastamine. Kuna toodete lakkimine ja puhastamine ei ole käitisel ajas ühtlane, siis mõõtmistulemuste analüüsimiseks peab mõõtmiste kestus olema võimalikult pikk, et sisendit (laki ja lahusti kulu) ja väljundit (ventilatsiooni kaudu välisõhku eraldunud atsetaadi kogus) oleks omavahel võimalik võrrelda. Ning kuna piirnorm (SPV_1) on kehtestatud ühe tunni keskmisele lubatud saastatuse tasemele, siis on otstarbeks, et mõõtmise kestus oleks minimaalselt üks tund.

Vastavalt VÕKS § 89 lõige 1 punktile 4 ja lõikele 1¹ peab saasteallika valdaja kasutama saasteainete püüdmiseks paigaldatud seadmeid, kontrollima perioodiliselt nende efektiivsust ja pidama kontrollimise dokumenteeritud arvestust. Saasteainete püüdeseadme efektiivsuse kontrollimise sagedus määratakse saasteloaga.

Galvaanika automaatliinil tekkivate aurude ja gaaside puhastamiseks kasutatakse kahte horisontaalpaigaldusega märgskraaberit Vakutec WH2-1000 (üks happe/leelis ning teine leelis/tsüaniidide puhastamiseks) puhastusefektiivsusega 95%. Kuna galvaanika automaatliinil eralduvad saasteained on kõik hästi vees lahustuvad, kasutatakse skraaberites nn saasteainete väljapesemiseks vett. Puhastatud õhk suunatakse ventilatsiooni (saasteallikas SA-3). Käitaja andmetel teostatakse käitisele paigaldatava puhastusseadme efektiivsuse esmane määramine instrumentaalsete mõõtmiste teel pärast seadme paigaldamist ja häälestamist. Edasine instrumentaalne efektiivsuse mõõtmise sagedus on käitaja poolt planeeritud üks kord aastas. Keskkonnaamet peab seda piisavaks kontrolli sageduseks. Selleks määrata saasteallikast SA-3 (galvaanika automaatliini ventilatsioonikorsten) väljuvates gaasides vesiniktsüaniidi, nikli vees lahustuvate ühendite, vesinikkloriidi, 2-propoksüetanooli, metanooli, väävelhappe, kaaliumhüdrosiidi ja naatriumvesiniksulfaati sisaldust. Mõõtmised viia läbi galvaanika automaatliini täiskoormusel töötamisel. Esmased mõõtmised viia läbi kolme kuu jooksul peale galvaanika automaatliini paigaldamist ja käivitamist.

Vastavalt VÕKS § 82 antakse saasteluba tähtajatult või kindlaksmääratud tähtjaks, olenevalt saasteloa eritingimustest. Käitaja taotles välisõhu saasteloa väljastamist tähtajatult. Kuna vastavalt VÕKS § 89 lõige 1, punktile 3 peab käitaja enne oluliste muudatuste kavandamist tehnoloogiaprotsessis ja saasteallikate parameetrite muutmisel teavitama sellest loa andjat ja kui tehnoloogiaprotsessi muutmisel kaasnevad sellega olulised muudatused kasutatavate seadmete võimsuse (vastavalt VÕKS § 78 lõikele 2), kütuse või saasteainete heitkoguste osas, taotlema vastavalt VÕKS § 85 lõige 1 punktile 4 uue välisõhu saasteloa, siis pidas loa andja võimalikuks anda käitajale saasteloa tähtajatult.

Lähtudes HMS § 40 sätetest, saatis Keskkonnaamet 28.05.2015 oma kirjaga nr HLS 9-4/15/4510-7 käitajale ja Kuressaare Linnavalitsusele välisõhu saasteloa eelnõu arvamuse ja seisukohtade esitamiseks. Kuressaare Linnavalitsus (linnavalitsuse kiri 29.05.2015 nr 8.2-1/794, registreeriti Keskkonnaametis 01.06.2015 nr HLS 9-4/15/4510-8) ja käitaja ei esitanud vastuväiteid seoses väljastatava loaga.

Lähtudes HMS § 40 sätetest avaldas loa andja 27.05.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded käitaja välisõhu saasteloa eelnõu. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa eelnõu avalikustamise käigus ei laekunud.

III OTSUSTUS

Lähtudes eeltoodust, käitaja taotlusest ja tuginedes välisõhu kaitse seaduse §-le 70 ning Keskkonnaameti peadirektori 08.05.2014 käskkirja nr 1-4/14/242 "Regioonide põhimääruste kinnitamine" " lisa 2 "Hiiu-Lääne-Saare regiooni põhimäärus" punktidele 2.1 ja 3.5.8 otsustan:

- 1. Väljastada Osaühingule Sporrong Eesti (rg-kood 10372949, aadress Pikk 59, 93815 Kuressaare) tähtjatu välisõhu saasteluba nr L.ÕV/326026 heitmete viimiseks välisõhku käitisest aadressil Pikk 59, 93815 Kuressaare (katastriüksus 34901:003:0167).**
- 2. Tunnistada kehtetuks Osaühing Sporrong Eesti välisõhu saasteluba nr L.ÕV.SA-164279.**
- 3. Avalikustada Osaühingule Sporrong Eesti välisõhu saasteloa andmine ametlikus**

väljaandes Ametlikud Teadaanded.

4. Käesolev korraldus jõustub teatavastegemisest.

5. Teha Osaühing Sporrong Eesti välisõhu saasteluba nr L.ÕV/326026 kättesaadavaks Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (<https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>).

Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide loa andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(Allkirjastatud digitaalselt)

Kaja Lotman
juhataja
Hiiu-Lääne-Saare regioon

Saata: Osaühing Sporrong Eesti, info@sporrong.ee
Kuressaare Linnavalitsus, info@sporrong.ee
Keskkonnainspektsiooni Saaremaa büroo, valve@kki.ee

Liia Krumm
välisõhu spetsialist
Hiiu-Lääne-Saare regioon